

Motion till Kommunfullmäktige

Från hage till mage

Vi har tagit mat och matproduktion för givet och när det kommer till miljö, klimat och mat har politiken avstått från sitt ansvar. Vi lever tre måltider från anarki, det vill säga, vi har ett livsmedelsförsörjningssystem som är sårbart utifrån att skulle infrastrukturen falla så står vi utan mat.

Maktkoncentration och Centralisering

Vi medverkar till centraliseringen av livsmedelsproduktionen genom att vi har en stor livsmedelsupphandling istället för flera mindre. Detta påverkar småskaliga producenter negativt då de har svårt att konkurrera mot stora företag. Detta leder till att de mindre företagen och lantbruken har svårt att överleva.

Vi ser det som mycket bra att mycket av det vi upphandlar är svenskt, men det räcker inte. Faktum att det är de småskaliga och ekologiska livsmedelsproducenterna som är mest robusta mot större samhällsstörningar och framtida klimatförändringar. Ekologiska jordbruk har ett slutet system, där odlar man maten till sina egna djur som producerar gödsel till åkrarna. Inom ekologiska jordbruk får man inte heller använda besprutning så de måste hålla en bättre växtföljd jämfört med konventionellt.

Inom en snar framtid kommer urvalet av mat att förändras, det som är självklart idag kommer inte vara det inom 10-20år. Sverige måste gå från ett land som importerar mat till ett land som exporterar, som utvecklingen är nu kommer vi inte att klara detta. Detta tas inte på det allvar som behövs och på grund av det så existerar det redan nu ett krisläge. Det är inte mycket som behövs för att vi ska stå utan tillgång till mat.

Transporter

Just nu är transportererna en av de viktigaste och mest sårbara delarna i vårt centraliserade livsmedelssystem. Det är egentligen helt absurt att maten i Europa transporteras 3000mil/person längre än vad den gör per person i USA (Morgan & Sonnino:2008).

Vi måste minska alla onödiga transporter. Till exempel ska mjölken inte behöva åka från Arlamejeriet i Kallhäll till det centraliserade och upphandlade företagets centrallager och tillbaka innan det hamnar i ett förskolebarns glas. En helt onödig transport. Vår mat tar inte kortaste vägen från hage till mage.

KRAV-märkt och Socialt hållbart

Kommunen har alla förutsättningarna att ta tillbaka makten och ta ansvar genom att vi kan ställa krav på den mat vi köper in och serverar. Detta skulle öka tillgängligheten till mat av bra kvalitet. I Uppsala är det lätt att få tag på närproducerat och/eller KRAV-märkt från mindre företag. Denna mat är många gånger dessutom billigare än maten här i Järfälla. Detta är för att Uppsala kommun har satsat på just närproducerad KRAV-märkt mat. Forskningen har visat att när kommunen tar sitt ansvar bildas det ringar på vattnet och övergången till en grön kommun sker automatiskt.

Nu har vi två år på oss tills nästa stora och mycket centraliserade livsmedelsupphandling sker. Med det på bordet är vi nog fler som anser att vi både kan och ska ställa högre krav. Här har vi mycket att lära av andra kommuner. Södertälje som är i framkant i Stockholmsregionen. Uppsala som uppfyllde sin utmaning att ha en ekologisk livsmedelskedja innan den satta tidsgränsen på 10år. Med detta så är Uppsalas livsmedelsupphandling uppdelad på fler och nu huvudsakligen KRAV-märkt.

Maten som serveras i kommunen

Vi måste ta vårt ansvar och vara ett föredöme för våra barn och ungdomar genom att möjliggöra för dem att välja rätt när det är dags för dem att ta ansvar. Barn och ungdomar har visat att de vill och även våra pensionärer har insett vikten i valet. Nu är det kommunens tur att inse att vi måste göra vårt för kommande generationers framtid.

Vegetariskt som huvudfokus i skolor är bra, men det är inte hela vägen, det är dags för resten av kommunen att följa efter. Vi måste börja fokusera på mat efter årstid, för att minska på importbehovet genom att till exempel välja morot istället för tomat på vinterhalvåret.

Det finns möjligheter, inga omöjligheter

Det finns pengar att söka för att kunna driva igenom detta, ett exempel på ställen att ansöka pengar från är EU.

Se hur andra kommuner och regioner som Östergötland har gått tillväga för att decentralisera livsmedelsförsörjningen. Politikerna där har inte sett det som omöjligt utan utmanat kommunen att möjliggöra en grön och ekologisk övergång.

Vi måste se skillnaden mellan mat och mat och ta vårt ansvar för att ge våra kommuninvånare en näringsrik och bra mat, både sett utifrån kvalitet och miljö. Detta kan göra kommunen till ett attraktivare val.

Vänsterpartiet föreslår att:

1. Hela livsmedelskedjan blir kravmärkt och certifierad. Vänsterpartiet utmanar kommunen att inom 5år ska vi ha nått upp till nivå 3. Den högsta certifieringen.
2. Formulera egna hållbarhetskrav inför nästa livsmedelsupphandling
3. Den stora livsmedelsupphandlingen måste delas upp i flera mindre, så fler mindre och närproducerade företag, kravmärkta kooperativ eller lantbruksdrivna företag kan få möjlighet att konkurrera.
4. Transportsträckorna för upphandlande livsmedel måste väsentligt kortas ner
5. Undersöka finansiering för att införa en grön, KRAV-märkt livsmedelskedja genom EU fonder och andra lämpliga medel att möjliggöra den gröna omställningen.
6. Inför mat efter årstid
7. Våga satsa på kostvariation, låt vegetariskt få ta större plats på förskolans matsedel och bli ett alternativ inom äldreboendet.
8. En utmaning, om 10 år ska Järfälla vara en grön kommun och bli ett föredöme för andra kommuner runt om i Sverige att följa.

För Vänsterpartiet.

Bo Leinerdal